कृषक पहिचान तथा वर्गीकरण कार्यविधि, २०७७

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७७।०५।१५
प्रकाशित मिति : २०७७।०५।२५

प्रस्तावना :

फेदीखोला गाउँपालिकामा कृषि क्षेत्रको दिगो विकासको लागि कृषकको आय र प्रतिफलका आधारमा बिशेष लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्न सरकारी श्रोत साधनको न्यायोचित र प्रभावकारी विवरण गरी वास्तविक कृषक लाभान्वित हुने सुनिश्चतता कायम राख्न तथा कृषि विकासका कार्यक्रम संचालन प्रक्रियालाई सहज, व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन कृषकको पहिचान तथा वर्गीकरण गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

फेदीखोला गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ११ र १२ को व्यवस्था कार्यन्वयन गर्न दफा १०२ को उपदफा २ को अधिकार प्रयोग गरी यो कार्यविधि बनाइएको छ।

परिच्छेद - १
प्रारम्भिक

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: १) यस कार्यविधिको नाम "कृषक पहिचान तथा वर्गीकरण कार्यविधि २०७७ " रहेको छ ।

२) यो कार्यविधि फेदीखोला गाउँपालिका क्षेत्र भित्र लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

क) " कृषक " भन्नाले दफा ३ बमोजिम परिभाषित व्यक्ति वा एकघरको परिवारलाई सम्झनु पर्छ ।

ख) " कृषि पेशा " भन्नाले प्राथमिक कृषिजन्य उत्पादन कार्यमा मात्र संलग्न रहेको पेशा सम्झनुपर्छ तर कृषि सामग्री उत्पादन, वितरण तथा प्राथमिक उत्पादनको बिक्री वितरण, प्रशोधन तथा अन्य व्यवसायमा मात्र संलग्न रहेको पेशालाई कृषि भनिने छैन ।

ग) " कृषक वर्ग वा वर्गीकरण" भन्नाले दफा ४ बमोजिमको कृषक वर्ग वा वर्गीकरण भन्ने सम्झनुपर्छ ।

घ) " स्थानीय तह" भन्नाले फेदीखोला गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

ङ) " वडा कार्यालय" भन्नाले फेदीखोला गा.पा.को वडा कार्यालयलाई जनाउँदछ ।

च) " गाउँपालिका " भन्नाले फेदीखोला गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद - २
कृषकको परिभाषा तथा वर्गीकरण

३. कृषकको परिभाषा : १) कृषक भन्नाले कृषिलाई मुख्य पेशा वा व्यवसाय बनाई त्यसबाट नै आफ्नो जीविकोपार्जन गर्ने नागरिक सम्झनुपर्छ र सो शब्दले त्यस्तो नागरिकमा आश्रित परिवारका सदस्य वा बर्षको छ महिना वा सो भन्दा बढी अवधि कृषि कार्यमा श्रम गर्ने वा परम्परागत कृषि औजार निर्माण गर्ने नागरिक वा त्यस्तो नागरिकमा आश्रित परिवारका सदस्यलाई समेत जनाउँछ ।

२) कृषक कृषि पेशाको व्यवसायीकरण प्रयासमा निरन्तर संलग्न रही रहेको हुनुपर्दछ ।

४.कृषक वर्गीकरण सम्बन्धी व्यवस्था: क) कृषकको वर्गीकरण देहाय बमोजिमको मापदण्ड बमोजम हुने छ।

क्र.स	कृषकको वर्ग	वार्षिक लगानी कम्तिमा	मासिक आम्दानी कम्तिमा	दक्षता र प्रविधि	रोजगारी कम्तिमा	पारिवारिक खर्चमा योगदान
१	उद्यमी कृषक	३० लाख	८० हजार	तालिम प्राप्त र आधुनिक प्रविधि यान्त्रिक	८ जना	१००%
२	ठूला व्यवसायिक कृषक	१५ लाख	४० हजार	तालिम प्राप्त र आधुनिक प्रविधि	४ जना	१००%
३	मध्यम कृषक (व्यवसाय उन्मुख)	५ लाख	१५ हजार	तालिम प्राप्त र मिश्रित प्रविधि यान्त्रिक	२ जना	५०%

४	साना किसान (जीविकोपार्जन र निम्न खेती)	२ लाख	१० हजार	सामान्य प्रविधि	स्वोरोजगार	३०-४०%
५	भूमिहीन श्रमिक कृषक (ज्यालादारी र निर्वाहमुखी)	-	६ हजार भन्दा कम आय	परम्परागत	श्रम योगदान	२०-३०%

ख) उपदफा क) बमोजिमको आधारहरु बमोजिम कृषक वर्ग छुट्याउन नसकिने अवस्था भएमा मासिक आम्दानीलाई मात्र आधार मानी सोही मापदण्ड बमोजिम कृषक वर्गीकरण गर्न बाधा पर्ने छैन ।

परिच्छेद ३

कृषकको पहिचान, अभिलेखीकरण र परिचयपत्र वितरण

५. कृषकको पहिचान, अभिलेखीकरण र परिचयपत्र वितरण १) नेपाली नागरिकता प्राप्त कुनै पनि व्यक्तिले स्थायी वा अस्थायी रुपले बसोबास गरी कृषि पेशामा संलग्न रहेको वडा कार्यालयमा अनुसुची बमोजिम कृषकको पेशागत विवरण फाराम २ प्रति भरी अनुसुचि २ बमोजिमको निवेदन सहित पेश गर्नुपर्नेछ ।

२) उपदफा १ बमोजिम पेश हुन आएको विवरण चेकजाँच गरी वडा कार्यालयले उचित ठहर्याएमा दर्ता गरी कृषकको पेशागत विवरण फारामको कृषक परिचय पत्र नं.महलमा विवरण भरी प्रमाणीकरणको लागि गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्छ र पेशागत विवरणको एक प्रति वडा कार्यालयमा अभिलेखको लागि सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

३) कृषक परिचय पत्र नं. महल भर्ने विधि अनुसूची ३ बमोजिम हुनेछ भने कृषक वर्गीकरण महलमा दफा ४ को मापदण्ड बमोजिम कृषकले निवेदन साथ पेश गरेको कृषकको पेशागत विवरणअनुसार जुन वर्गमा पर्छ सो वर्ग उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

४) स्थानीय तहबाट प्रमाणित भएको कृषकको पेशागत विवरण अनुरुप सम्बन्धित स्थानीय तहको कृषि क्षेत्र हेर्ने शाखाले निर्दिष्ट गरेको विधि र ढाँचा अनुसारको कृषक परिचयपत्र सम्बन्धित कृषकलाई वितरण गर्नुपर्नेछ साथै परिचय पत्रको एक प्रति सोही शाखामा अभिलेखको लागि सुरक्षित राख्नुपर्नेछ ।

६. कृषक विवरण अद्यावधिक तथा परिचयपत्र नविकरण :(१) कृषक परिचयपत्र प्राप्त भएको मितिले तीन बर्ष पुगेको तीन महिना भित्र कृषक पेशागत विवरण अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

२) वडा कार्यालयले अद्यावधिक भएको कृषक विवरण शुरुको प्रक्रिया बमोजिम नै दर्ता गरी सम्बन्धित स्थानीय तहमा प्रमाणिकरण तथा कृषक परिचयपत्र नवीकरणको लागि पेश गर्नुपर्नेछ । नवीकरण भएको कृषक परिचयपत्र सुरु प्रक्रिया बमोजिम नै गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन शुल्क लिनुपर्नेछ।

परिच्छेद ४
विविध

७. दर्ता तथा अद्यावधिक गर्ने शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था : क) यस कार्यविधि बमोजिम सम्बन्धित वडा कार्यालयले कृषकको पेशागत विवरण दर्ता तथा अद्यावधिक गर्दा कृषकको वर्ग अनुसार भूमिहिन श्रमिक कृषक तथा साना कृषकलाई निशुल्क र अन्य वर्गका कृषकलाई गाउँपालिकाले तोकेबमोजिमको शुल्क लिनुपर्नेछ ।

८) प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने : प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहबाट संचालन हुने कृषिसँग सम्बन्धित सबै कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा जुन वर्गको कृषकलाई लक्षितन गरिएको छ सो वर्गका कृषकहरुलाई विशेष प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

९) अभिलेख राख्ने जिम्मेवारी : यस कार्यविधि बमोजिमको कृषक परिचयपत्रको अभिलेख राख्ने र प्रदेश सरकार तथा सघीय सरकारलाई विवरण उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी सम्बन्धित स्थानीय तहको कृषि क्षेत्र हेर्ने शाखाको हुनेछ ।

१०) कृषक परिचयपत्र नं. र कृषक वर्ग उल्लेख गर्नुपर्ने : यस कार्यविधि लागू भएपछि दर्ता हुने कृषक समूह वा कृषि सहकारीका सबै सदस्यहरुले सम्भव भएसम्म आफ्नो कृषक परिचय पत्र नं. तथा वर्ग उल्लेख गरी दर्ता गर्नुपर्ने छ भने दर्ता भइसकेका कृषक समूह वा कृषि सहकारीले नवीकरण गर्ने क्रममा क्रमशः कृषक परिचय पत्र न तथा वर्ग अद्यावधिक गर्दै जानुपर्नेछ ।

११) बाधा अडकाउ फुकाउः यस कार्यविधि कार्यान्वयन सम्बन्धमा कुनै द्विविधा भएमा सो को निरुपण गाउँ कार्यपालिकाले गर्नेछ ।

१२) संशोधन: यस कार्यविधि गाउँपालिकाले आवश्यकतानुसार संशोधन गर्न सक्नेछ ।

अनुसुची १

(दफा ५(१) सँग सम्बन्धित)

कृषकको पेशागत विवरण (वडा कार्यालयमा भर्ने)

कृषक परिचय पत्र नं.

वडाको कृषक दर्ताक्रम संख्या :

नाम (परिवारमा १ जनाको) :

ठेगानाः जिल्ला गाउँपालिका वडा नं.

मुख्य पेशा : कृषि,मुख्य बाली,वस्तु सम्पर्क नम्बर ना.नम्बर/जिल्ला

परिवार संख्या	१८ बर्ष मुनिका	१८ बर्ष देखि ५९ बर्ष सम्म	६० बर्ष देखि माथि	कैफियत (अशक्त/अपाङ्ग)
महिला				
पुरुष				

खेतीमा संलग्न परिवार संख्या पुरै समय रोजगार संख्या आंशिक रोजगार संख्या

व्यवसायिक विवरण

क्र.स	व्यवसाय: कृषि बाली पशुपन्क्षी,अन्य	क्षेत्रफल वा संख्या	उत्पादन परिमाण	उत्पादन मुल्य	संचालनमा आएको मिति	सहयोगी निकाय वा संस्था र रकम रु

जम्मा वार्षिक लगानी रु.

सरदर मासिक आम्दानी रु.

कृषि आम्दानीको योगदान प्रतिशत

अन्य व्यवसाय रोजगारी र आम्दानी

वार्षिक कारोबार रु.

पारिवारिक मासिक खर्च रु

व्यवसाय संचालनको वर्ष

क्र.स	व्यवसाय	रोजगार संख्या	बार्षिक आम्दानी	कैफियत

आगामी योजनाहरु.....

१

२

प्रस्तुत गरिएका सबै कुरा सत्य हुन झुठा ठहरियमा कानुन बमोजिम सुहँला बुझाउँला।

कृषि पेशा छाडेको १ महिना भित्र सम्बन्धित वडामा जानकारी गराउने छु ।

कार्यालय प्रयोजनका लागि

कृषक वर्गीकरण :- वडाको तर्फबाट रुजु गर्ने गाउँपालिकाको तर्फबाट

निवेदको सही	सिफारिस गर्ने वडा अध्यक्ष	कृषि शाखा प्रमुख	प्रमाणित गर्नेको सही
नाम:	नाम:	नाम:	नाम:
ठेगाना :	पद:	पद:	पद:
सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर	हस्ताक्षर	हस्ताक्षर
मिति	मिति	मिति	मिति

अनुसूची २
(दफा ५(१) संग सम्बन्धित)
<u>निवेदनको ढाँचा</u>

रु १० टिकट

मितिः

श्रीमान वडा अध्यक्ष ज्यू
..... नं. वडा कार्यालय
फेदीखोला गाउँपालिका,स्याङ्गजा ।

विषय: कृषकको रुपमा दर्ता गरी पाँऊ।

प्रस्तुत विषयमा फेदीखोला गाउँपालिकाको कृषक पहिचान तथा वर्गीकरण कार्यविधि, २०७७ बमोजिम दर्ता हुनको लागि अनुसूची १ बमोजिमको मेरो पेशागत विवरण भरी देहायका कागजात यसै पत्र साथ संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु ।

कृषकको वर्ग :-
वार्षिक लगानी :-
मासिक आम्दानी :-

निवेदक
नाम
हस्ताक्षर
ठेगाना
सम्पर्क नं.

संलग्न कागजातहरु :

१. अनुसूची १ बमोजिमको कृषक पेशागत विवरण फारम थान २
२. नागरिकताको छाँयाप्रति थान १
३. व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्रको छाँयाप्रति थान...
४. PAN/VAT मा दर्ता प्रमाणपत्रको छाँया प्रति थान...
५. कृषक समूह वा सहकारीमा आवद्ध भएको भए सो को प्रमाणपत्र थान
६. अन्य सान्दर्भिक कागजात केही भए उल्लेख गर्ने

अनुसूची ३
(दफा ५(३) संग सम्बन्धित)
कृषक परिचय पत्र नं. तथा कृषक वर्ग भर्ने तरिका

१. कृषक परिचय पत्र महलमा ५ वटा कोठा छन् ।

२. पहिलो कोठामा गण्डकी प्रदेशको ११ वटा जिल्लाको कोड जनाउँछ ।यस महलमा अङ्क ४ भर्नुपर्छ।

३. दोस्रो महलले जिल्ला कोड जनाउँछ । यस महलमा स्याङ्गजा जिल्ला कोड ४ नं. अंक भर्नुपर्छ ।

४. तेस्रो महलमा फेदीखोला गाउँपालिकाको कोड जनाउँछ । यस महलमा फेदीखोला गाउँपालिकाको कोड "३८ " भर्नुपर्छ ।

५. चौथो महलमा निवेदक कृषकको वडा नं. जनाउँछ । उक्त महलमा निवेदकको वडा जनाउँछ । कृषकको दर्ता नवीकरण नगरी वा अन्य कारणले खारेजी भएमा निजको परिचय पत्र संख्यामा यथावत नै राखी अन्यको अङ्क बढाउदै लानुपर्छ ।

६. यसरी अङ्क भर्दा (जिल्ला तथा स्थानीय तहको क्रम संख्या नेपाल सरकार,संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय,संघीय मामिला शाखाबाट प्रकाशित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय पुस्तिका २०७४) मा उल्लेखित गण्डकी प्रदेश भित्र पर्ने जिल्ला तथा गाउँपालिका, नगरपालिका, उप-महानगरपालिका महानगरपालिकाको क्रम संख्या अनुसार भर्नुपर्ने छ ।

उदाहरणको लागि फेदीखोला गाउँपालिकाको वडा नं.१ को कुनै कृषक दर्ता हुन ५१ औं नम्बरमा आएमा निजको कृषक परिचय पत्र नं. यस प्रकार हुने छ।

४	४	३८	१	०००५१

पहिलो कोठा (महल) प्रदेश :-४
दोस्रो महल जिल्ला कोडः४
तेसो महल गाउँपालिका कोडः ३८
चौथो महल वडा न. १
अन्तिम महल शुरु देखिको कृषक दर्ता क्रम ५१
तसर्थ कृषक परिचय पत्र नं. ४४३८१०००
५१ हुने भयो ।

फेदीखोला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
फेदीखोला, स्याङ्गजा ।

कृषक परिचय -पत्र

नाम थर :-
स्थायी ठेगाना :-
अस्थायी ठेगाना :-
कृषक परिचय पत्र | | | | | | नं.:-
कृषकको बर्गीकरण :-
घर नं. :-
ना.प्र.प्र.नं. :-

प्रमाणित गर्ने :-

शुरु दर्ता मिति :-

आ.व	शुल्क	मिति	कायम अवधि	प्रमाणित गर्ने अधिकारी